

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 159g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a punctului 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea de
calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului
de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea
Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017

*(inclusiunea perioadei de studii în instituțiile de învățământ universitar
superior de zi în stagiul de cotizare)*

CHIȘINĂU

2 februarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Eugenia Mîța, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 20 octombrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 2 februarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, ridicată de dna Axenia Tocan, parte în dosarul nr. 3-96/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Violeta Chisilița de la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 19 noiembrie 2019, dna Axenia Tocan, care ocupă funcția de ofițer principal în cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne, s-a adresat cu o cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale (în continuare, CNAS), prin care a solicitat recunoașterea studiilor efectuate în perioada 1 septembrie 1994 - 8 iunie 1998 la Colegiul Industrial și de Construcții, mun. Chișinău, ca studii efectuate în instituție de învățământ superior de zi și includerea acestora în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei ca perioadă necontributivă.

4. Prin scrisoarea nr. T-2533/19 din 24 decembrie 2019, CNAS a menționat că studiile efectuate la Colegiul Industrial și de Construcții nu pot fi considerate studii într-o instituție de învățământ universitar superior de zi, ci studii într-o instituție de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, în conformitate cu articolul 15 alin. (1) lit. h) din Codul educației. De asemenea, CNAS a menționat că, potrivit punctului 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea

de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, în stagiul de cotizare se include perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar superior de zi (institute, universități, academii).

5. Pe 14 ianuarie 2020, dna Axenia Tocan a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva CNAS privind contestarea actului administrativ.

6. În cadrul examinării cauzei, dna Axenia Tocan a ridicat excepția de neconstituționalitate a punctului 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, și a solicitat sesizarea Curții Constituționale în acest sens.

7. Printr-o încheiere din 7 octombrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sânt garantate.”

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității

teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor sunt următoarele:

„63. În stagiul de cotizare, pe lângă perioadele specificate la pct. 61 din prezentul Regulament, se includ următoarele activități și perioade realizate până la 1 ianuarie 1999:

[...]

7) perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar superior de zi (institute, universități, academii).”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că prevederile contestate îi încalcă dreptul la proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție, prin faptul că perioada studiilor în instituție de învățământ profesional tehnic postsecundar nu este asimilată perioadei de studii în instituțiile de învățământ universitar superior de zi. Perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar superior de zi este inclusă în stagiul de cotizare care se calculează în vederea stabilirii dreptului la pensie.

11. În opinia sa, prevederile contestate încalcă articolul 1 alin. (3), 4, 7, 8, 9, 15, 16, 20, 35, 46, 53, 54, 55, 57 și 127 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a)

și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie punctul 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017. Aceste norme prevăd că, la stabilirea pensiei, în stagiul de cotizare se include perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar superior de zi (institute, universități, academii).

16. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

17. Curtea menționează că o condiție obligatorie pentru admiterea examinării în fond a unei excepții de neconstituționalitate constă în aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ care are ca obiect contestarea unui act administrativ prin care a fost refuzată o cerere privind recunoașterea studiilor efectuate la Colegiul Industrial și de Construcții ca studii efectuate în instituție de învățământ superior de zi și includerea acestora în stagiul de cotizare la stabilirea pensiei ca perioadă necontributivă. Cererea privind recunoașterea și includerea studiilor în stagiul de cotizare a fost depusă de un ofițer principal din cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne în vederea stabilirii dreptului la pensie.

19. Curtea observă că prevederile contestate din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, se aplică în cazul stabilirii pensiilor în baza Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, adică în cazul stabilirii pensiei pentru limită de vârstă, pensiei de dizabilitate, pensiei de urmaș și pensiei anticipate pentru limită de vârstă.

20. Pentru alte categorii socioprofesionale, în conformitate cu articolul 10 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, legislatorul a instituit o pensie specială, stabilită și plătită conform prevederilor altor legi, cum ar fi Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 a asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri. Totodată, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare.

21. Prin urmare, prevederile contestate nu sunt aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate.

22. Totodată, Curtea observă că esența acestei cauze este dacă studiile efectuate la Colegiul Industrial și de Construcții în perioada 1 septembrie 1994 – 8 iunie 1998 pot fi considerate studii superioare. Curtea reține că problema pusă în discuție de autoarea sesizării nu constituie o problemă de constituționalitate, ci de interpretare și aplicare a legii. Curtea a susținut în jurisprudența sa constantă că clarificarea înțelesului normelor juridice infraconstituționale sau a câmpului lor de aplicare ține de competența instanței de judecată (a se vedea DCC nr. 91 din 19 septembrie 2019, § 19; DCC nr. 16 din 10 februarie 2020, § 24; DCC nr. 19 din 13 februarie 2020, §22; DCC nr. 23 din 2 martie 2020, § 28).

23. În baza celor menționate supra, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 63 subpunctul 7) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, ridicată de dna Axenia Tocan, parte în dosarul nr. 3-96/20, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 2 februarie 2021
DCC nr. 12
Dosarul nr. 159g/2020*